

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

„АРСЕНАЛ“ ПОЗДРАВИ ХРИСТО СТОЯНОВ ЗА ЮБИЛЕЯ

През 2022-ра Фолклорен ансамбъл „Арсенал“ навършва 75 години

Художественият ръководител на Фолклорен ансамбъл „Арсенал“ Христо Стоянов бе приятно изненадан от ръководствата на „Арсенал“ АД и „Арсенал-2000“ АД. По

които неуморно работите за съхраняването на българските традиции и българския фолклор, превръщайки ансамбъл „Арсенал“ във визитна картичка на фирмата,

сенелец, заслужил високото звание Почетен гражданин на град Казанлък!“. Това се казва в приветствия адрес, тържествено връчен на юбиляра. Христо Стоянов получи и специален сувенир на „Арсенал“.

Рожденикът благодари за уважението и сподели, че вече 43 години продължава неговата връзка с приятието. През 2022 г. се навършват 75 години от основаването на Фолклорен ансамбъл „Арсенал“, като за юбилея се предвижда поредица от събития. Ансамбълът продължава да популяризира българския фолклор по света, благодарение на отношението и подкрепата от страна на фирменото ръководство.

Арсеналецът Христо Стоянов смело може да бъде наречен „духовният мост“ между Япония, Казанлък и „Арсенал“. Години наред той прославя българските народни песни и танци в Страната на изгряващото слънце и покорява сърцата на японците с българската народна музика, със завладяващите ѝ ритми и с красотата на народните ни носии. Повече от 20 години съществуват културни взаимоотношения между Япония и Казанлък, като в тяхната основа е „Арсенал“.

За своя принос в двустранното сътрудничество и за неуморната си работа за популяризиране на българските традиции и култура в далечната страна Христо Стоянов е носител на множество отличия на Япония. В Казанлък той е вторият арсеналец, след генералния директор на дружеството инж. Николай Ибушев, удостоен със званието Почетен гражданин.

Юлия Младенова

случай неговия 70-и рожден ден той бе поздравен лично от генералния директор на „Арсенал“ инж. Николай Ибушев в присъствието на ръководните екипи на двете дружества. „Желаем Ви много здраве, непрестанни нови идеи за творчество и нови успехи в работата през годините напред! Благодарим Ви за дългогодишния труд – неизменно в „Арсенал“, за усилителна, високата отговорност, професионализма и убедеността, с

на Казанлък и на България по света. Благодарим Ви за това, че заедно с ансамбъла поставихте началото на отношенията и сътрудничеството между Казанлък и японските градове Фукуяма, Мунаката и Хиросима... Благодарим Ви за лоялността и дълбоката Ви привързаност към нашата фирма, за наградите, които печелите в страната и в чужбина с името и марката „Арсенал“ и за това, че сте вторият ар-

МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Иднред България

www.edenred.bg

Edenred Тек: +359 2 974 0220 bulgaria@edenred.com

ПРЕДСТОИ РЕСТАВРАЦИЯ НА ПАМЕТНИКА НА СВОБОДАТА

Паметникът на Свободата край историческия връх Шипка ще върне автентичния си вид в своята вътрешна част, която разкрива оригиналния каменен градеж, става ясно от одобрения през януари от Министерството на културата идеен проект за неговата реставрация и консервация. За това съобщава директорът на НПП „Шипка-Бузлуджа“ д-р Чавдар Ангелов в навечерието на националния празник на Република България - Трети март.

Интериорът и историческата експозиция ще бъдат представени по нов начин, който, макар и модерно, ще се придържа към възвръщането на първоначалния автентичен дух на паметника. Той бе нарушен в годините назад от поставянето на неподходяща изолация, създаваща редица проблеми с поддръжката на съоръжението в условията на влага, силен вятър и големи температурни амплитуди на билото на планината.

Предстои реставрация и професионална консервация на монумента. Фасадата ще бъде укрепена, някои от камените ѝ блокове – подменени. Градежът ще бъде изцяло префугиран, защото именно фугите създават най-голям проблем и условия за компрометиране на иначе здравия в конструктивно отношение монумент.

Предвижда се същинските ремонтни дейности да започнат не по-рано от лятото на 2023 г. В момента се довършва последната фаза на работния проект, който ще следват реставраторите и строителите. „До отбелязването на годишнината от Шипченската епопея през август очаквам проектирането да приключи окончателно, за да можем да обявим, че проектът за ремонт на Паметника на Свободата е готов“, надява се директорът д-р Ангелов, подчертавайки важноста на финансирането, което държавата следва да осигури.

На Шипка

Снимка: Цанко Вълчанов

Продължава на стр. 4

Ресторант „Орешака“ ще отвори врати на 1 март! Очакваме ви!

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com

СТО ЛЕТА ПОСРЕЩА КАЗАНЛЪШКА УЧИТЕЛКА

В най-женския месец и ден пред най-женския празник една уважавана учителка от Казанлък посреща своя житейски век. Тя е най-дълголетният учител в града на розите. Иванка Антонова, преподавател по математика и биология, дългогодишен директор на Основно училище „Тодор Юлиев”,

наследник на първото ново-българско светско училище в Казанлък.

Иванка Антонова, по баща Мирева, е родена на 7 март 1922 г. в Черганово. Начално образование получава в родното си село, след което продължава своето обучение в казанлъшката прогимназия „Добри Г. Кехайов”. След като откриват прогимназия в Черганово, се прехвърля там и я завършва през 1936 г. Средно образование завършва в казанлъшката смесена гимназия през 1941-ва. Две години работи като книговодител в Потребителната кооперация в родното Черганово. В годините 1943-1945 е студентка в Института за прогимназиални

учители в Пловдив, с профил природо-математически науки. Първото ѝ работно място е училището в с. Голямо Дряново, където преподава математика, физика и биология. Училището е средно и, освен от Голямо Дряново, тук учат деца от Ясеново и Дунавци. От 1947 г. е учител в единствената по това време казанлъшка прогимназия „Добри Г. Кехайов”, която година по-късно е преименувана на „Тодор Юлиев”. От 1954 г. училището става средно с обучение на ученици от 1 до 11 клас. Иванка Антонова преподава предимно по математика. Тя е и класен ръководител. Шест години по-късно училището отново става само основно, а от учебната 1961-1962 тя е назначена за негов заместник-директор. От 1966 г. заема поста директор до пенсионирането си през 1977-а. За своята работа е многократно награждавана.

„Не ми беше много трудно, но като отида в училище, нямаше връщане, -

спомня си Иванка Антонова. - Голямо напрежение имаше, но това за мен беше напълно нормално. Няма как да си учител и директор, да отговаряш за толкова много деца, а да се щадиш. Освен работата в училище, задължително обикаляхме по домовете на учениците, за да видим в какви условия живеят и учат. Децата бяха добри, любознателни. Имаше и буйнички, но всичко беше в реда на нещата. Цареше ред и дисциплина. Родителите бяха много активни. Всичките бяхме отговорни – и учители, и ученици, и родители. Децата имаха уважение и уважение към нас, учителите. Като ни срещнаха на улицата, спираха, поздравяваха. Дори и днес моите ученици, вече възрастни хора, когато ме срещнат, почтително спират. Или пък ми се обаждат по телефона, за да чуят как съм. Толкова е хубаво това

На планина със съпруга Апостола, дъщерята Цвета и внуците

Иванка Антонова с дъщеря си Мария

С Веселин Шивачев

чийто наследник е най-голямото днес казанлъшко Средно училище „Екзарх Антим I”.

Заедно с Веселин Шивачев, започнал преподавателската си работа по музика при другарката Антонова като директор, очакваме достополната жена в двора на жилищната ѝ кооперация. Макар да е февруари, слънцето нагрява като за лято, небето е кристално синьо, без следа от облаче, а градинката е свежа с нащфтели кокичета, със зелени оазиси трева и уютно кътче за отход. Шивачев

С внуците Димитър, Иван и Анатоли

казвал, че толкова много време прекарва в училище, че, ако един ден закъсне или не отиде, то сигурно ще изгори. И се оказал същински пророк. По ирония на съдбата и като потвърждение на неговите думи, малко след като се пенсионира през 1977 г., възникнал пожар в училищната сграда и тъй като била от дърво, стайте на втория етаж изгорели. „Веднага, след като разбрах, отидох да вида какво става. Когато новоназначеният директор Христо Нонов ми показа изгорената част, заплаках”, подрежда спомени дългогодишната учителка. Но, както казва народът, всяко зло за добро. Като директор Иванка Антонова многократно правила предложения за обновяване на сградата, но не били отпуснати средства. След пожара обаче се взело решение да се построи изцяло нова училищна сграда, която отворила врати през 1982 г.

Сред учениците си Иванка Антонова посочва много успели хора

Известният лекар проф. Константин Чернев, историкът д-р Косю Зарев, конструкторът и дългогодишен арсеналец инж. Николай Куцаров и още ред, ред казанлъчани, доказали си в своята професия. Цялата тази всеотдайност към учениците обаче била за сметка на собствените ѝ деца. „Тежко и горко на моите дъщери, как съм ги гледала. Нямаше майчинство, децата ми в ясла, бяхам от училище да ги накръпя и обратно в клас. Няма място за сравнение с положението днес”, разказва Антонова. А дъщеря ѝ Мария добавя, че била на 4 години и я оставяла да гледа по-малката си сестра Цвета. „Майка ми все отсъстваше, тя винаги ни е липсвала”,

споделя Мария. За нея обаче тя е била и ще си остане един изключително добър, внимателен, изпълнителен и отговорен човек. Никога не е живяла в охолство и всичко е постигала с труд. Мария и Цвета са завършили инженерство. Сборниците със стотици задачи, които Иванка Антонова е карала внуците да решават, също са дали своя резултат – и четиримата са достигнали високо ниво в своите професионални сфери. Първият ѝ внук

разчита на по-кратки разходки в махалата, придружена от дъщерите си. Винаги е водела здраво-

С двама от правнуците

Димитър е архитект в София и три пъти е бил избран за архитект на България, Иван е стоматолог в Америка, Анатоли има собствен бизнес в Щатите, Петя е икономист. Иванка има и 7 правнуци. А това, което си пожелава на прага на своето столетие, е да е жива и здрава и да се радва на децата.

Бистрия си ум и здрав дух поддържа с работа и туризъм

Доскоро казанлъчани са можели да я срещнат на „Тюлбето”. Не минавало ден да не прави излети. В по-далечното минало била активна туристка, но сега

словен начин на живот и, заедно с математиката, която е поддържала ума ѝ свеж, Антонова години наред след пенсионирането си се отдавала на сложни плетки. „Таква покривки плетеше, че едва ли някой би успял да ги повтори”, удивлява се Мария. Освен това, била добра земеделка, защото никога не скъсвала връзката с родното си село и земята...

„Бих искала да повторя живота си пак по същия начин и как би могло да е друго, като и до днес ми звънят мои ученици и ми благодарят”, категорична е дългогодишната учителка Иванка Антонова. Живот, изпълнен с труд и любов към хората. Цял един век.

Арсеналска връзка

Както винаги се случва, в Казанлък всичко води до „Арсенал”. Разказът за тази посветила се на образованието жена също преминава заводския портал. Връзайки се към детските и ученическите години на своите синове, дъщеря ѝ Мария Паскалева споделя, че по-малкият – Иван, и Христо Ибушев, днес изпълнителен директор на „Арсенал – 2000”, са били неразделни приятели.

И още една арсеналска връзка, този път с по-малката дъщеря на Антонова – Цвета. Съпругът ѝ инж. Петко Ваков е ръководител на управление „Инженеринг” в „Арсенал” АД. Завършил Тулския политехнически институт, той е дългогодишен арсеналски кадър. Цвета е завършила същия институт и също има трудов стаж в „Арсенал”.

„За разлика от виковете за зетъве и тъщи, мога да кажа, че Иванка Антонова е прекрасна, - споделя инж. Ваков. - Пожелавам на всеки да има такава тъща. Никога не сме имали противоречия. Винаги, от самото ни запознаване, е била учтива, любезна, добронамерена. Такава е с всички. Не прекъсва връзката с внуците и правнуците си, а с помощта на дъщерите си се свързва с тях по интернет”.

Петко Ваков

Юлия Младенова

„АРСЕНАЛ“ ПО СВЕТА: ИСТОРИЯТА

НА НАЙ-ГОЛЯМОТО МАШИНОСТРОИТЕЛНО ПРЕДПРИЯТИЕ В БЪЛГАРИЯ

D&S 2019, Thailand

EXPODEFENSA 2019, Colombia

LAAD 2019, Brazil

DEFEXPO 2020, India

EUROSATORY 2020, France

HEMUS 2020, Bulgaria

IDEX 2021, UAE

IDEX 2021, UAE

„АРСЕНАЛ“ ИЗДИРВА АРХИВНИ СНИМКИ И СЪБИРА СПОМЕНИ

През 1924 година на едно празно място край Казанлък, в местността „Кашът“, започва строителството

в началото на XX век. Тук, южно от града, се премества Софийският арсенал, наследник на Русенския арсе-

на „Арсенал“. Градът на маслодайната роза и занаятите има щастието да се окаже пресечната точка на диалогите върху картата на България, които чертае казанлъчанинът ген. Иван Вълков като министър на войната

нал. Тук се ражда заводът, превърнал се в гигант на родното машиностроене, дал нова посока в развитието на града, на региона и на цяла България.

Прелиствайки историята на предприятието, усърд-

но съхранена през годините, няма как да не изпитаме възхищение от това, което се е случило в първите години, изпълнени с много трудности и ентузиазъм, и което се постига днес.

Сякаш неусетно във времето, но с цената на много работа, на преживени кризи, на промени и нови обстоятелства, с упоритостта на първите и всеотдайността на всички следващи поколения, работилниците се превръщат в цехове, производствата се усъвършенстват, проектират се и се внедряват напълно нови изделия, развиват се технологиите, правят се нови разработки, продукцията листа непрекъснато расте, производството става все по-мощно и всеобхватно, продукцията тръгва по света, нараства броят на работещите. Казанлък се превръща в промишлен център, защото всичко това се случва в „Арсенал“. Независимо от политическата обстановка в страната, той винаги е бил и остава стожерът на местната индустрия

и заводът-майка на редица промишлени предприятия в България.

В навечерието на 100-годишнината от установяването на завода в Казанлък, която е през 2024 година, „Арсенал“ издирва архивни снимки и събира спомени за попълване вековната памет на предприятието. Всеки фотос, запечатал късче от неговата история, е ценен. Ценна е и живата памет, съхранена в написаните лични спомени – и на предците, и на съвременниците ни.

ПОЧИТ КЪМ АПОСТОЛА

АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНЕТЕ

От името на Коалицията „Алтернативата на гражданите“ общинските съветници Добрин Драгнев и Пламен Стайков от „Арсенал“ АД отдадоха почит към паметта на Апостола на Свободата Васил Левски. Те участваха в церемонията по отбелязване 149 години от гибелта на националния ни герой, състояла се пред неговия паметник, издигнат в едноименния парк на Казанлък.

Всяка предоставена снимка ще бъде сканирана и върната на притежателя ѝ. Всеки споделен спомен ще добави още един шрих в летописа на завода. Благодарим ви и ви очакваме!

За връзка с нас: Редакция на в. „Трибуна Арсенал“, бул. „Розова долина“ 100, офис 8.

Тел. 0882987014; 0882987012

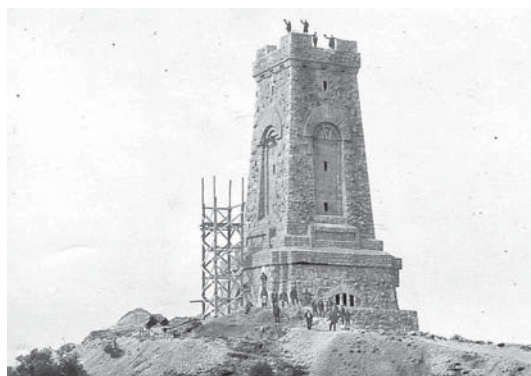
Продължава от стр. 1

ПРЕДСТОИ РЕСТАВРАЦИЯ НА ПАМЕТНИКА НА СВОБОДАТА

В последните повече от пет години ръководството на музея предприе поредица от стъпки за извършване на качествен ремонт на паметника. Идеята е той да бъде виждан от своите над 100 хиляди посетители годишно във възможно най-доброто му състояние. След придобиването на Акт за собственост и Технически паспорт, без които професионалните ремонтни дейности няма как да стартират, преди 3 години бе ремонтиран бронзовият лъв от северната страна. През миналата година бе извършено и задълбочено обследване на каменната фасада – експертна основа за бъдещия ремонт при следване на строго определена и законно обоснована процедура. Подготовката на реалните строителни дейности

вече е на своя финал. Остава да се довършат работният проект и количествено-стойностната сметка на

планираните дейности и след съгласуването им да се обяви обществената поръчка за изпълнителя.

Снимка на паметника от архива на Петя Големанова

И тази година на 3-и март се очаква патриоти от двете страни на Балкана да се качат на върха в почетен поход в памет на загиналите за българската свобода воители и опълченци по време на Руско-турската Освободителна война 1877-1878 г.

Хиляди българи се поклонят пред Паметника на Свободата всяка година на този ден. Повечето от тях изминават близо 10 километра пеша по асфалта – толкова е разстоянието от паркираните им в подножието автомобили до монумента.

По традиция в навечерието на празника музеят откри в Художествената галерия в Казанлък историческа изложба „От оръ-

жието към плуга“, документален разказ за живота на българските опълченци след Освобождението. Продължават и изложбите в цялата страна, организирани от екипа на държавния културен институт със седалище в Казанлък.

В края на 2021 г., във връзка с предстоящата 120-годишнина през септември т.г. от откриването и осветяването на шедьовъра на православно-архитектурно наследство – Шипченският манастир, бе преиздаден сборникът от 2002 г. „Храм-паметник „Рождество Христово“ край град Шипка“. Сега изданието е с преработка и допълнение, в обем от 240 страници. На събитието е посветен и годишният календар на музея.

Диана Рамналиева

ВНУКЪТ НА ИВАН МИЛЕВ Е ГОТОВ С ПЪЛНИЯ АЛБУМ НА ХУДОЖНИКА

Издаването на пълен цветен албум на големия български художник Иван Милев, роден на 19 февруари 1897 г. в Казанлък, трябва да стане факт през 2022 г., надява се неговият внук арх. Александър Тодоров. Уникалното издание, подготвяно от наследника на художника в професионални текстове и илюстрации, се очакваше да излезе още преди пет години, когато се навършиха 120 години от рождението му. Изданието още тогава бе абсолютно готово като предпечат. Извършена е огромна

Първият у нас голям проект за Иван Милев има един само проблем, за да се реализира докрай – липсата на достатъчно финансов ресурс. Община Казанлък е единствената голяма обществена институция, която откликва на идеята с подкрепа от 10 хил. лв. още през 2016 г. Отзовават се и други дарители,

с нейния род. Художникът, син на скромна фамилия от Шипка, се сродява с богатото семейство, което приживе така и не го приема за свой. Майката на арх. Тодоров, Мария, се ражда седем месеца преди големият български художник да почине през зимата на 1927 година от втората вълна на испанския грип, ненавършил 30 години. По ирония на съдбата, майката на Катя – баба Александра, след това поема всеотдайно грижата за малката Мария, сякаш като изкупление за отношението ѝ към бедния художник. Арх. Тодоров е кръстен точно на баба си Александра, по рождение член на видната българска розотърговска фамилия Папазови. За малко Александра да стане премиерша – за нея идват сватовници на Никола Мушанов. Тя отказва предложението за брак и избира един от делегатите на Мушанов – д-р Наумов, когото сънувала предната нощ...

демия и Висшето театрално училище, Мария избира архитектурата и завършва в Истанбул по време на краткия си брак с дипломата Благой Попйорданов. Баща на Сашо и брат му Иван е вторият ѝ съпруг, скулпторът Стойо Тодоров. Арх. Тодорова прави завидна кариера в строителното министерство и Съюза

Анна Каменова, особено – Стайновият казанлъшки род, помагал много на Иван Милев. Каква е точно съдбата на тези работи, не е съвсем ясно. Голямата загадка обаче си остава загубената семейна колекция от 30 работи на художника, рисувани през 1926 г., дадени от Катя и Мария по време на войната на съхранение в Търговската банка, по-

Александър Тодоров

работа по издирването, сънемането, подбора, подредбата и обработката на цветните файлове, както и на текстовете на специалисти и такива, останали като спомени за художника и творчеството му от видни негови съвременници от близкия му приятелски кръг, като Гео Милев, Антон Страшимиров, проф. Чавдар Мутафов и неговата съпруга Фани Попова-Мутафова.

Албумът съдържа 360 страници с 450 работи на големия български художник, наричан „Българският Климт“. Арх. Тодоров почва подготовката още през 2014 г., официално проектът му е представен пред казанлъшката публика през юни 2016 г. в Стоян-Стайновата къща, известна още като „Къщата със стенописите на Иван Милев“. Активно в начинанието участва изкуствоведът, казанлъчанин, проф. Марин Добрев. Помага и тъщата на внука на Милев, голямата приятелка на Казанлък, покойната вече Донка Пиндарева, съпруга на почетния гражданин Теню Пиндарев, работила по превода.

но те не са достатъчни. Внуците на художника поддържа от няколко години и активна страница на Иван Милев в социалните мрежи.

Сега, когато се навършват 125 години от рождението на дядо му, наследникът се надява мащабният проект да бъде приключен. Това за него е Кауза за живота му.

Арх. Александър Тодоров е син на дъщерята на Иван Милев и Катя Наумова – Мария

След смъртта на Милев Катя има втори брак. Самата тя е свързана с Казанлък още преди да се познава с художника. Екатерина е от богат местен род, завършила в Германия две висши образования – музикална педагогика в Мюнхен и философия. Запознава се с Иван Милев случайно – на една изложба, без да има връзка с Казанлък. Когато решава да се ожени, разказва арх. Тодоров, двойката идва в Казанлък за запознанство

Катя Наумова, жената на Иван Милев, за която в семейството знаят, че точно нейни са очите на Ахинора

в картината-бизу със същото заглавие, намираща се в Художествената галерия в Казанлък, умира през 1956 г. Двамата с Иван Милев още през 1925 г. подаряват „Ахинора“ на местния Музей за старини и изкуства, който пази първата в България извънстолична художествена сбирка.

Дъщерята Мария има таланта на баща си, когото няма как да помни. Но вторият ѝ баща, арх. Христо Берберов, близък приятел на художника, я съветва да направи по-прагматичен избор. Годишите след войната са трудни, семейството – голямо. Налага се да продават и картини на Милев.

Приета в Медицинската ака-

Стенописи в Стоян-Стайновата къща

на архитектите като негов секретар. Владее пет езика. Осеммесечното, по време на трагичната кончина на своя велик баща, момиченце живее до 2002 г.

Семейството на арх. Тодорова не притежава големи картини на славния си предшественик

Има малко рисунки, графики. Каузата за пълно издание, което да съдържа не само картини, рисунки и сценни проекти, собственост на държавните и общински галерии, а и репродукции от частни колекции, за арх. Тодоров е Кауза на живота му. Рисунките, останали от Иван Милев, са над 150, има около 80 работи цветна живопис, повечето в Казанлък, както и в Националната галерия и в Софийската градска галерия. Картини са имали Мутафови,

сле – БНБ. Когато, малко преди да почине Катя, двете отиват да ги изтеглят от трезора, за да направят изложба през 1957 г., не ги намират. След време е открит празният сандък с хартиите, с които картините са били опаковани – единственият резултат от съдебните дела и прокурорските търсения, които стигат до извода, че картините са конфискувани, а огняри ги е изгорил по погрешка. Семейството обаче явява, че е възможно те да са изнесени в чужбина. За щастие, изчезналата колекция е документирана през 1939 г. от д-р Евдокия Филова, съпругата на убития от Народния съд премиер и регент Богдан Филев. Авторката на монография за художника от 1940 г. е дъщеря на Неда Папазова от Казанлък. Чрез изследването на Петева-Филова изчезналите картини са също част от албума, подготвен от арх. Тодоров, за изданието на който още се набират средства.

Диана Нейчева

ДАНЕЛА ОТ 1/105: ЧОВЕК НА МЯСТОТО СИ

Данела Касева е истинско арсеналско момиче. Пораснало момиче. Вече има дори внуци. Но когато идва за пръв път в системата на казанлъжката оръжейница, е понесена точно от крилето на младостта. Като много арсеналци, никога не напускали фирмата, тя помни точно деня, в който минава за пръв път портала на предприятието – 2-ри септември 1986 г. Житейският избор – семейството, бързо променя плановете ѝ да следва висше образование след завършване на гимназията „Никола Вапцаров“. Поема по стъпките на баща си Вълчо Попминчев, когото ветераните в „Арсенал“ помнят като зашедащ „Архив“ на Завод 5, а преди това – художник на завода. Самата тя винаги е била само и единствено в Завод 1. Не само защото по това време производството на специални изделия е изнесено на площадката в Шейново, където Данела живее тогава. И сега.

Няма да е новина, ако кажем, че и при нея, както често става в „Арсенал“, връзката с фирмата е така силна, че никога не е мислила за друга месторабота. Стъпка по стъпка, тя върви напред в работата си. Минава и през фирмените курсове за повишаване на квалификацията, реализирани в последните години. Логично, след 3.5 десетилетия отдаденост на специалното производство, началникът на склад в 1/105 Данела Касева е отличена в Алеята на трудовата слава.

Откакто се помни тук, Данела е „под крилото“ на един и същ ръководител.

оръжейното стрелково производство, почти изцяло, на нова площадка, базирана край с. Шейново. Заводът е нов, голям, с амбиции за съвременен оборудване и организация на труда. Там работят предимно млади хора, идващи тук веднага след средното образование или завършването на ВУЗ. Една от тях е и Данела. Атмосферата на работа с връстници ѝ харесва. Кипи и голяма самодейност, спортът е на уважение – всяка почивка работниците се изнасят на баскетболната или на волейболната площадка, играят и народна топка. Хората на Мирлев в тогавашния Завод 14 се славят като млад и успешен колектив, защото

приятелската атмосфера върви заедно със строгия контрол върху изпълнението на производствените задачи: „Кипеше голям живот!

На купон с колегите от Завод 14 цех 150

Всичко беше различно, много по-интересно, сега сме станали по-ограничени в контактите си, някак е по-сиво...“.

Колегите през 80-те се

събират и за общи празници извън служебните си задължения по всякакви лични и общи поводи. Данела, която сега си спомня с умиление това време, тогава започва като контрола по качеството в изработването на специфично изделие от специалното производство. Опитът ѝ в машиностроителното производство по онова време се свежда само до практиката в т.нар. УПК, в което гимназистите, успоредно с общообразователната подготовка, получават и знания по някаква професия. Именно като ученичка Данела се среща с „Арсенал“ за пръв път. Когато

имаш желание, нещата се случват, казва тя. Одатна Касева се чувства тук на точното си професионално място. Усвоила е тънкостите на работата, добрата организация, следенето на складовите наличности, бързия и ефективен контакт с колеги от цеха и целия завод, които идват за изписване на детайли и материали. Работата сега е улеснена много спрямо далечното начало, когато всичко се описва на ръка по картони. В „Арсенал“ се ползва пълно електронно отчитане на наличностите чрез системата ERP „Техноклас“. В работата си „складджииите“ са спокойни, разчитат на преценката на ръководителката си Таня Петрова, която следи нещата отблизо, за да не се допуска неритмичност в снабдяването на производството с нужните детайли.

След работа: Децата вече са всичко

Като жена с вече две внуци, Данела живее свободното си време като че ли изцяло с децата. Малката Борислава е на две години, Марина е вече на шест. Дъщерята Цветомира е инженер-химик в завода на голяма фармацевтична компания в Казанлък, зетят е геодезист. Разрасналото се семейство е Смихълът за Данела и съпруга ѝ, който също някога е бил в „Ар-

сенал“. Покрай двете години ковидно време и в тази фамилия животът се свива до най-необходимото. И те вече не планират нищо спе-

циално за идващите празници покрай Трети март и Деня на жената.

Мечтите за разнообразие,

слабости – обича да приготвя сладкиши за голямото семейство. Възприема себе си като обикновен човек – служител

В отдел ПДО 1/105

чести срещи с приятели и пътешествия се поотлагат с надежда, че всички ограничения скоро ще отпадат. Семейството се радва на чистия въздух и предимствата на живота на село – на зеления двор през лятото и на вечерите под звездите. Това спасява.

Не са от хората, които „се блъскат“ със селскостопански дейности – сякаш времето на този начин на живот, дори и на село, отминава. Животът се променя, казва Данела, спомняйки си колко време е имала някога за четене на книги или шиене на гоблени. Сега се отдава повече на кулинарните си

или работник в „Арсенал“, който, като че ли, няма какво толкова интересно да каже. Учудва се, че в нашия разговор нещата не стоят точно така – всеки има какво да разкаже, защото всички сме различни.

От номинацията си в Алеята на трудовата слава Данела Касева е определено изненадана, макар да признава, че се чувства оценена в работата си, което я радва. Но е съвсем сигурна, че в „Арсенал“ е преминала през своите професионални три и половина десетилетия с точното усещане, че тук е човек на мястото си.

Диана Рамналиева

arsenal

„АРСЕНАЛ“ АД - КАЗАНЛЪК
търси да назначи за нуждите на
Инструменталния завод
работници по следните професии:

1. Шлайфист;
2. Стругар;
3. Фрезист;
4. Шлесер-инструменталчик;
5. Координатчик.

• Изисквания:

- Завършено средно образование;
- Умения за самостоятелна работа по професията.

„Арсенал“ АД е най-големият работодател в България в сфера „Машиностроене“, с широка и разностранна социална политика – предоставят се месечни ваучери за храна, осигурени са столово хранене и редица други придобивки.

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от Офис № 1 – Пропуски, на централния портал от 07.00 до 17.00 часа.

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес kadri@arsenal-bg.com или да бъдат подадени на място на адрес: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис № 4 – всеки делничен ден.

Телефон за контакти: 0885079187

Шейново: Началото

В началото на 1980-те арсеналци предприемат небивал експеримент – месят

ДГ „БУРАТИНО“ ГОТВИ ИЗНЕНАДИ ЗА БАБА МАРТА

След като малчуганите от четирите групи на Детска градина № 7 „Буратино“ отбелязаха тържествено Деня на Апостола на Свободата, върви усилено

всички малчугани ще участват в украсата на мартенско дърво, а тържествата в различните групи ще бъдат заснети, като по този начин родителите ще могат да видят резултатите от творческата работа на своите деца.

Не е забравен и националният празник 3 март. Честването ще започне с българския химн, включени са интересни инициативи, като запознаване със символите на България, оцветяване на знамето, изграждане на макет на Паметника на Свободата от пластилин, виртуално посещение в историческия музей и други. Във всички споменати прояви ще участва вокална група „Буратинчета“, ръководена от музикалния педагог Ванина Колева. Празникът на жената – 8 март, също ще бъде отбелязан, а заснетият материал ще бъде подарък за мама.

„Поради пандемията, видео-материалите са възможността майките и татковците да видят нашите изяви“, сподели директорът на ДГ „Буратино“ Гергана Палиева. Тя поема

ръководството на детското заведение в началото на 2022 година след пенси-

онирането на дългогодишната директорка Стефка Ганчева. Гергана Палиева е казанлъчанка, има бакалавърска степен по специалността „Социална педагогика“, в момента й предстои да завърши магистратура по специалността „Предучилищна и начална педагогика“. Преди това е работила в ДГ № 9 „Слънчице“, а още по-рано е била за кратко в арсеналската градина, но не в педагогическия екип. Нейната майка Калинка Тодорова също е работила в „Буратино“ – като домакин, пенсионирана се е преди две години.

„Щастлива съм, че дойдох тук, защото това е една от най-добрите детски гради-

ни в града. Зная, че винаги можем да разчитаме на ръководството на „Арсенал“ АД, като тази подкрепа през годините е неразделна част от социалната политика на дружеството. Поздравям всички от екипа, сигурна съм, че заедно можем да постигнем много“, заяви г-жа Палиева.

„Хубавото е, че в градината имаме психолог, това е Ивилина Иванчева, която работи и като учител. Това е голямо предимство, защото тя много добре познава

и ресурсен учител и логопед, които също имат важен принос в работата ни с децата. Готова съм да приема всяка добра идея, независимо дали идва от колегите, родителите или децата. Защото в нашата професия всичко се прави в името на най-доброто на нашите възпитаници, – сподели Гергана Палиева. – В градината в момента има 90 деца, а още 30 са във филиала ни в с. Горно Черковище. Все още имаме свободен капацитет и се радвам, че към заведението има голям интерес,

Гергана Палиева

подготовка за предстоящите мартенски празници. Екипът на заводската детска градина, заедно със своите възпитаници, се подготвя за посрещането на Баба Марта. По традиция, в първия ден на март те ще поздравят своите приятели от „Арсенал“ и „Арсенал-2000“. Освен изработването на тематични картички и мартеници,

всяко дете и при необходимост може да се намеси в качеството си на психолог. В определени часове идват

защото при нас има не само деца на арсеналци“.

Димитър Бахчеванов

ФК „АРСЕНАЛ-2000“ СЕ СТЫГА ЗА НОВИЯ СЕЗОН

В първата си за сезона футболна среща тимът на ФК „Арсенал-2000“ – юноши младша възраст, победи с 5:2 в

професионален клуб. Основната ни задача, вече 11 години, е да развиваме детско-юношеския футбол. При нас подрастващите не плащат такса, осигурени са им екипи, както и храна и транспорт по време на мачовете, базата е в отлично състояние. По време на пандемията има известен отлив, броят на трениращите деца малко намаля. По-предния сезон бе отменен и това обезкуражи част от възпитаниците ни. Сега, надявам се, тези трудности ще бъдат преодолени“, сподели наставникът.

Представянето на клуба в първенството е добро, въпреки конкуренцията на силни тимове, каквито са пловдивските „Ботев“ и „Локотив“, старозагорският „Берое“ и други професионални клубове. Според Станислав Пехливанов, основният проблем през

приятелски мач на свой терен връстниците си от ФК „Розова долина“. А след отложен мач от първия полусезон арсеналските футболисти от старшата възраст се срещнаха в Стара Загора с тима на „Берое“. Самото първенство ще бъде подновено на 17 март. Големите играят в зона Пловдив, тъй като в региона няма достатъчно отбори в тази възрастова група, а младшата възраст – в Стара Загора.

Дотогава момчетата провеждат ежедневни тренировки в клубната база, включително и по-малките от тима на юношите младша възраст. Подготвителната група при децата тренира два пъти седмично, информира треньорът Станислав Пехливанов.

В младшата възраст също имаме два отложени мача – домакинство с Ямбол и гостуване в Свиленград, но тези срещи, които трябва да бъдат проведени преди рестарта на първенството, още не са насрочени. Станислав Пехливанов и неговият колега Пламен Колев работят в момента с около 60 деца.

„Благодарение на ръководството на „Арсенал“ имаме едни от най-добрите условия за работа, макар и да не сме

Треньорът Станислав Пехливанов

вложат труд и постоянство и имат подкрепата на близките си, със сигурност могат да продължат напред.

Димитър Бахчеванов

УЧЕНИЦИ ПРЕБРОИХА 165 ПАМЕТНИКА НА ЛЕВСКИ

Обширно изследване, свързано с присъствието на Васил Левски в нашето съвремие,

изкуство. С това изследване осмолканиците направиха една сво-

направиха ученици от 8 „а“ класа на Професионална гимназия „Иван Хаджиенов“ в Казанлък с класен ръководител Йовка Чорбаджийска.

Според изследването им, в България са издигнати 140 паметника на Васил Левски, още 25 са в чужбина. Почти няма град в България, в който да няма улица, кръстена на Левски. Улица на името на Васил Левски е открита през октомври 2021 г. в италианския град Болгаре, област Ломбардия. Десетки училища в градове и села у нас са кръстени на Апостола. Националната спортна академия носи името на Дякона, както и националният стадион на България. Образът на Левски е пресъздаван в литературата и изкуството – книги, филми, изобразително

еобразна карта на признателността към националния ни герой. Информацията е публикувана на табла, подредени във файовете на училището.

Учениците са издирили и множество неизвестни или малко популярни факти, свързани с личността и делото на Васил Левски. Инициативите им са част от традицията „Предай добро нататък“ на Ученическият парламент в Механотехникума.

Юлия Младенова

Футболен клуб „Арсенал-2000“ - Казанлък, приема деца и юноши, които обичат футбола и имат желание да тренират под вещото ръководство на двама доказани специалисти. Клубът предлага прекрасни условия за тренировки, обновена спортна база, осигурена екипировка, чудесно поддържан фирмен стадион „Арсенал“.

Очакваме Ви!

За информация и записвания: 0882474101,
Станислав Пехливанов

КАЗАНЛЪЧАНИН ПРОЕКТИРА НАЙ-ВИСОКАТА В СВЕТА СТАТУЯ НА ДЕВА МАРИЯ

Името му не фигурира в официалната информация, която масово се разпространява за монумента на Света Богородица с Младенеца в Хасково. Статуята е

на ниша, в най-горната точка на паметника, за да мога да огледам и да заснема вътрешността на обекта, - спомня си днес Румен Русев. - Постаментът трябваше да бъде пре-

ната метална конструкция се излива бетонът. Така, ден след ден, се извива статуята на Богородица. Изпълнителят на строителните дейности е фирма „Кули и комини“. Освен проектирането, Румен Русев осъществява и надзора на обекта. „Близо 10 тона от общата тежест на статуята се спести с кухата метална конструкция в средата“, разкрива още подробности от строителството инж. Румен Русев. Но, според него, най-трудната част от всичко било свързаното на съществуващия постамент със самата статуя. Техническото решение, което дава казанлъчанинът, позволява това да се осъществи. Така се реализира мечтата на хасковлии да издигнат монумент на своята покровителка. Цялата конструкция е висока 32.8 метра и тежи 80 тона. С тези размери става най-високата статуя на Божията майка в света. Открита е с водосвет от митрополит Арсений през 2003 година, а през 2005-а влиза в „Световните рекорди на Гинес“. В основата на монумента има малък параклис „Рождество Богородично“. Вярващите са убедени, че всяко желание, изречено в този параклис, се сбъдва.

мята, направляваха краниста и изобщо не се впечатляваха от височината. Бяха големи професионалисти“.

Друг спомен го връща във времето, когато работил във филиал „Проектиране“ към Института по хидравлика в Казанлък. Бил е главен проектант – част „Строителни конструкции“, и заместник-началник „Проектиране“. Участвал е в проектирането на обекти на всички 31-а площадки на територията на някогашното ДСО „Хидравлика“. В Ямбол трябвало да построят огромен цех за съоръжения със стратегическо значение, чийто проектант

нистерството на отбраната... И някак си неусетно натрупал 43 години професионален опит.

Румен Русев е завършил първата специализирана математическа паралелка в Казанлък.

Били силен клас.

Неуморният Кольо Горчев водил учениците на състезания по математика

в цяла България и на всички републикански първенства. Отборът, в който участвал Румен, никога не бил побеждаван от други отбори. После кандидатствал в Софийския

университет „Св. Климент Охридски“ – математика и физика, и във Висшия институт по архитектура и строителство. Приет бил и на трите места. По средата на изпитите обаче правителството решило, че момчетата първо трябва да отидат в казармата и после да следват. Странно как, но това повлияло на избора му. Записал се във ВИАС. Там следването било трудно, но и забавно. Студентите ходели с дълги коси, което не се позволявало в другите висши учебни заведения, носели се по модата – с възтесни ризи и силно клоширани панталони. Слушали на живо всички рок концерти в София. Данчо Караджов тогава бил солист на „Златни струни“,

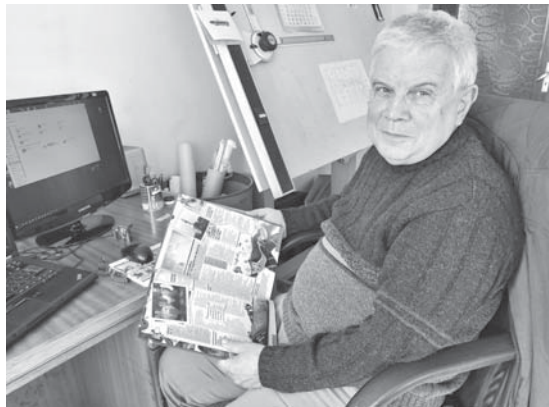
Румен Русев все още помни неговото изпълнение на „Джулай морнинг“.

Кореняк гражданин е. Като дете Румен играл с малчуганите от махалата в двора на църквата „Успение Богородично“ в Казанлък. Неговата баба Рушинка, на която е кръстен, била учителка в Дебър и в Казанлък. Преподавала е и на писателя Георги Караславов. Тя е старозагорка, от рода на даскал Атанас Иванов, основател на първото новобългарско светско училище – Светиниколското. Училището отворило врати през 1841 г. в Стара Загора. В него е учил самият Васил Левски.

Румен е шесто поколение наследник на даскал Атанас

Дядо му Христо също бил учител, а математиката винаги била на особена почит в цялата фамилия. С известния казанлъшки математик Христо Лесов пък са първи братовчеди. Румен Русев се гордее с родословното си дърво, съставено от образовани и родолюбиви люде. Клонка в него е и самият той. И също оставя впечатляваща следа. Макар и малко известен да е на общественоста този факт, но той винаги ще бъде българинът, проектирал най-високата статуя на Дева Мария в света.

Юлия Младенова

Румен Русев с книгата за рекордите на Гинес

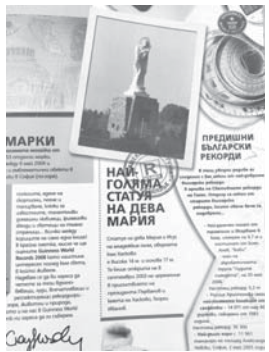
включена в книгата „Световните рекорди на Гинес“ като най-високата статуя на Дева Мария в света. „Уикипедия“ не е твърде разточителна за този български рекорд – там се посочват, че авторите й са скулпторите Петьо Александров, Никола Стоянов и колектив. Монументът обаче печели място в Гинес-рекордите заради своята височина – втора като нея няма в целия свят. Едно съоръжение от такъв мащаб, извън художествените му достойнства, буди възхищение заради техническото решение и самото изпълнение. И точно тук е ролята на инженерите, които присъстват в документацията с име и подпис, но отсъстват от хвалебствените текстове. Без техния труд, опит и знания в целия процес – техническо обследване, изготвяне на идеиния и работния проект за конструкцията и надзор на строителните дейности, няма как тази амбициозна идея да се случи. Човекът, който стои зад сериозната и отговорна техническа работа, е казанлъчанин.

Строителният инженер Румен Русев

През 2000-та година той работи към фирма „Стройконсулт 99“. Като неин представител заминава за Хасково, където намира скорост инициативата да се издигне статуя на Богородица. Божията майка се счита за покровителка на града. Обявеният конкурс за скулптурата е спечелен от колектив от художници, но е необходимо техническо решение къде и как ще бъде издигната. За постамент е избран паметник, посветен на петимата от РМС. Паметникът е разположен на хълм, от който се вижда градът. Висок е 17 метра, но не е поддържан. За да се разбере дали ще може да „носи“ високата 14 метра и тежача тонове статуя, е необходимо сериозно обследване на монумента. „Вмъкнах се в една много тяс-

но изследван и да бъдат изчислени техническите му параметри, за да се прецени дали ще издържи на натоварването. Тогава ми се наложи за първи път да използвам дигитален апарат за заснемане на съоръжението“.

Във основа на това той изготвя кофражните планове на

Страницата с рекорда

съществуващата конструкция, която ще носи „Богородица с Младенеца“. Заедно с негов колега от „Стройконсулт“, с когото правят обследването, разработват идеиния проект. Предоставят му една снимка, пощенски размер, на миниатюрна – около 70 см висока, скулптура, по която инж. Русев се ориентира как ще изглежда статуята и как да изгради носещата част.

На него се пада отговорността да изготви целия работен проект

За да се издигне статуята, върху постаментата се изгражда 10-метрова метална конструкция, в горния край на която има малък телферен кран. По схема от художниците за контура на скулптурата строителният инженер изготвя работните чертежи на носещата част. Работи се метър по метър. Отливките следват очертаванията на фигурата на Дева Мария, а между тях и вътреш-

ната метална конструкция се излива бетонът. Така, ден след ден, се извива статуята на Богородица. Изпълнителят на строителните дейности е фирма „Кули и комини“. Освен проектирането, Румен Русев осъществява и надзора на обекта. „Близо 10 тона от общата тежест на статуята се спести с кухата метална конструкция в средата“, разкрива още подробности от строителството инж. Румен Русев. Но, според него, най-трудната част от всичко било свързаното на съществуващия постамент със самата статуя. Техническото решение, което дава казанлъчанинът, позволява това да се осъществи. Така се реализира мечтата на хасковлии да издигнат монумент на своята покровителка. Цялата конструкция е висока 32.8 метра и тежи 80 тона. С тези размери става най-високата статуя на Божията майка в света. Открита е с водосвет от митрополит Арсений през 2003 година, а през 2005-а влиза в „Световните рекорди на Гинес“. В основата на монумента има малък параклис „Рождество Богородично“. Вярващите са убедени, че всяко желание, изречено в този параклис, се сбъдва.

Румен Русев е завършил Висшия институт по архитектура и строителство в София – един от най-тежките за следване технически университети. Специалността му е „Промислено и гражданско строителство“. В богатата професионална биография на инж. Русев са записани десетки важни проекти в индустрията и в жилищното строителство. Той има компетентците да извършва строителен надзор на обекти. Много спомени пази от дългия си път на строителен инженер. Първият от тях е свързан с Паметника на Бузлуджа. Бил е студент в III курс, когато през лятото е на стаж в казанлъшкия „Стройрайон“. Няколко пъти посещавал строящия се монумент на върха.

По това време монтирали конструкцията на покрива

„Приличаше на огромен чадър, от чиято ос тръгваха към периферията на кръга метални греди, - спомня си

Румен Русев на Паметника на Бузлуджа

днес Румен Русев. - Много ме впечатли смелостта на строителите. Те стояха на тези греди, на 50-60 метра от зе-

Статуята на Богородица в Хасково

на строителната част бил той. При първите копки за фундаментите на голяма дълбочина обаче излязла сярна киселина! Моментално збъти на багера станали червени... „Имаше „кристално чист“ хидрогеоложки доклад, според който на това място няма агресивна среда, - припомня си строителният специалист. - Направените наново 32 проби обаче показаха наличието на силно агресивна среда. Очевидно докладът е бил фиктивен!“. Това било огромно предизвикателство пред младия инж. Русев, още повече, че по това време нямало правилник за проектиране на сгради в агресивна среда, в случая – сярна киселина. Справил се, а внушителната сграда съществува и до днес.

Професионалната му биография е свързана и със софийските фирми „Стройконсулт“ и „Норкиум“, с които участва в надзора при саниране на сгради от „Казанлък-запад“, газификация на всички детски градини, инфраструктурни обекти и обекти на Ми-

ОЛГА СКОБЕЛЕВА

Майката на Белия генерал – с трайна дияра в България

Олга Скобелева /1823-1880/ е руска благородничка, чиято знатна фамилия оставя трайна следа в българската история. Съпругът ѝ – ген. Дмитрий Скобелев, и синът ѝ – ген. Михаил Скобелев, известен като Белия генерал, са участници в Руско-турската Освободителна война 1877-78 г. След войната Олга Скобелева се посвещава на благотворителна дейност в България, оглавявайки българския Червен кръст. Основава в Пловдив приют за 250 сираци, организира сиропиталища, училища и болници и в други градове. Инициатор е, заедно с граф Игнатиев, за събиране на средства от руския народ за изграждането на храм-паметника в гр. Шипка. Намерението ѝ – да основе селскостопанско училище в Източна Румелия и да построи църква в памет на съпруга си, не е осъществено заради наследствено отнетия ѝ живот. Загива на 57 години при опит за грабеж край Пловдив, където в нейна памет е издигнат мемориал, известен като „Скобелева майка“. Създаденият от нея дом за деца в града, дн. Комплекс за социални услуги – за подкрепа на деца и семейства в риск, носи името „Олга Скобелева“.

Олга Полтавцева. Родена е на 11 март 1823 г. в семейството на помещика Николай Полтавцев и Дария Пашкова, които имат пет дъщери, Олга е средната. Тя получава завидно за времето образование – завършва Девическия институт за благородници в Смолни и става част от висшето общество в Петербург. Била висока красива дама, изключително умна и любознателна; честолюбива аристократка с решителен характер, винаги съпричастна към грижите на обикновените хора.

Олга Скобелева, 1842

Семейството. Олга се омъжва за генерал-лейтенант Дмитрий Скобелев, участник в Руско-турската война 1877-78 г. Той е командир на дивизия при преминаването на Дунав; храбро се сражава при осадата на Плевен, награден е с орден „Бял орел с мечове“; участва в освобождаването на Пловдив, удостоен е с орден „Св. Георги“ III ст. Умира на 59 г. след войната. Скобелеви живеят във фамилиното си имение в Спаское, Рязанска област. Имат 4 деца – първородният е Михаил, роден през 1843 г. – бъдещият забележителен военачалник и стратег, генерал-адютант, и 3 дъщери – Надежда, Олга и Зинаида. **Синът.** Олга Скобелева много обичала единствения си син, с широката си благотворителност поддържала политиката му по славянския въпрос. Михаил Скобелев има невяротна военна кариера – става генерал-майор на 32 г. и е най-младият за времето с такъв чин в Русия. Бил интелигентен, знаел 8 езика, мислил стратегически, имал способността да влияе на хората. Бил изключително вискателен към воинската дисциплина. Подобно на Суворов, нямал изгубено сражение. Военните му умения създават войнската поговорка „Където е Скобелев, там е победата“. Той обичал войни-

ците си и се грижел за тях. Заради това, че често носел блага униформа и яздан бял кон, те го наричали Белия генерал. Дръзко амбициозен и до самозабрава храбър, ген. Михаил Скобелев е сред воините, изковали победата на Русия над Турция. Бойните му подвизи край Плевен, Шипка и Шейново, Стара Загора, Одрин и Сан Стефанов, му носят неувяхаща слава и му спечелват завинаги признателността на българския народ.

Младият генерал дава своя принос за създаването на модерната българска войска. След войната княз Батенберг го кани за министър на отбраната, но той предпочитва да се завърне в родната си, където през 1879 г. е назначен за командир на 4-ти армейски корпус. Славата му достига своя зенит след успешните военни действия в Средна Азия, в резултат на които Туркмения е присъединена към Русия. Народът спонтанно му оказва невиджани дотогава почести.

Генералът дарявал крупни суми за построяването на училище за бедните във фамилиното Спаское и за изграждането там на инвалиден дом за войници и офицери.

Богат и харизматичен красавец, Скобелев-младши бил желан брачен партньор. През 1875 г. се венчава за княгиня Мария Гагарина – обаятелна, умна и образована дама. Семейната идилгия обаче бързо го отегчава и след година се разделят.

Това не се харесва на император Александър II, дотогава благоразположен към него, и Скобелев намира ново поле за изява – във войната между Русия и Турция.

Михаил Скобелев в атака за Плевен

В края на живота си се ангажира с активни политически позиции, застъпвайки се за крайния панславизъм и предричайки сблъсък между славяни и германци. Това предизвиква недо-

волството на правителството и е извикан в Санкт Петербург. По пътя 39-годишният генерал умира мистериозно – на 25 юни 1882 г. Официалната версия е разрыв на сърцето. Цяла Русия му оказва небивали почести, издигнати са паметници в негово чест.

В България ген. Скобелев е почитан като истински голям герой. В Плевен е изграден парк „Скобелев“, в който е Плевенската панорама, издигнат е и негов паметник. Пет села в България са приели името Скобелево, много улици в Русе, София, Варна, Шумен и други градове са кръстени на него. През 2013 г., по повод 135 години от Освободителната война, в Казанлък бе открит паметник на ген. Михаил Скобелев – единственият в света в цял ръст.

В България. Сърдечна, отзивчива и благородна, след смъртта на съпруга си, през 1879 г. Олга Николаевна напуска уютния си и безгрижен живот в Спаское и се посвещава на хуманитарна дейност – ръководела руски лазарети, старала се да облекчи страданията на хората след войната. Тя пристига в България и оглавява българското отделение на Червения кръст. Особено широка благотворителна дейност развива в Пловдив, където полага основите на дружество „Св. Пантелеймон“, което с нейната парична подкрепа открива болница и приют за 250 сираци от войната. Организира сиропиталища, болници и женски дружества и в други градове на страната. Олга Скобелева е сред инициаторите за изграждането на

лица отправят призив към целия руски народ да даде лептата си за неговото построяване.

Искала да учреди в Източна Румелия образцово селскостопанско училище и да изгради църква в памет на съпруга си, но наследствената ѝ смърт оставя тези намерения неосъществени.

Гибелта. През лятото на 1880 г. Олга Николаевна, след обиколка на Пазарджик, Хасково, Карлово и Казанлък, се прибрала в Пловдив. Готвела се да замине за Чирпан, където възнамерявала да купи чифлик, в който да изгради приют за сираци по европейски образец. Трябвало да носи със себе си 20 000 златни рубли за покупката.

Тръгнала по хлад през нощта на 6 юли. Във фойтона била тя, кочияшът, камериерката ѝ и ординарецът ѝ Матвей Иванов. На 6 км от Пловдив били спрени от шайка въоръжени мъже, ръководена от руския офицер, капитан в местната полиция, Алексей Узатис. Всичко се развило мълниеносно. Узатис убил с шпагата си графиня Скобелева, камериерката ѝ и фойтонджията. Матвей успял да избяга, стигнал до Пловдив и вдигнал тревога. През това време нападателите взели ковчежето от пътяната чанта на Скобелева, откънали и часовника ѝ. Завлекли жертвите си на брега на Марица и развърляли наоколо няколко феса, за да инсценират грабеж от турски разбойници.

Разочарованието на Узатис било огромно: в ковчежето той открил само 200-300 рубли. Парите били оставени на съхранение в банка в Пловдив.

Вдигнатите на крак сили на Румелийската полиция бързо заловили престъпниците. Обкръжен край с. Дермендере, дн. Първенец, кап. Узатис сам се прострелял в главата. Останалите нападатели били съдени и завършили живота си в затвора.

Алексей Узатис, саможив 29-годишен черкезин с бледо лице и пстри очи, храбър офицер и отличен стрелец, въздръжател и противоречива личност, бил ординарец и много близък приятел на ген. Михаил Скобелев. В Русия той бил под закрилата на сем. Скобелеви, те го изучили. Олга Скобелева го приемала като син. Алексей я придружавал при пътуванията ѝ из България. В Пловдивския гарнизон го смятали за най-образован руски офицер. В България пристигнали и братята му – Николай и Константин.

Узатис си купил имение в с. Дермендере и се захванал да строи мелница в него, затова му трябвали пари. Той знаел, че състрадателната благодетелка е получила от Русия огромна сума, за да закупи чифлик в Чирпан и да го превърне в приют, и в главата му се зародил пъклен план за убийството ѝ.

Въпреки че не открили в него парите, сметнали вината на капитана за доказана. Все още обаче има съмнения дали той е виновен за кръвата драма. Според Н. В. Доброхотов, който събирал материали за фамилията Скобелеви, Узатис не е знаел кога напада шайката му, иначе не би извършил това злодеяние. И след като узнава какво точно е направил, се самоубива. Според версията на ген.-лейтенант Иван Винаров, публикувана през 1964 г., някой е имал интерес ползана-

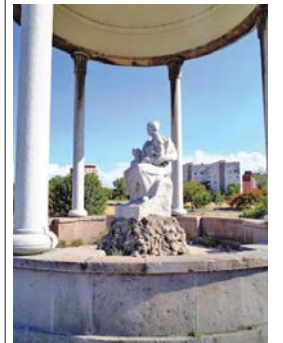
та за България дейност на Олга Скобелева да бъде прекратена, тъй като любовта на народа ни към руските освободители се увеличавала още повече.

Пловдив бил потресен от трагедията. Вестник „Народний глас“ излиза с черно каре: „Със съкрушено сърдце изпълняваме прискърбната длъжност да известим убийството на великата и незабравена българска благодетелка Нейно Превъсходителство г-жа Скобелева... Человешкият умъ се отрича да повярва във подробности на това ужасно убийство“. Тленните останки на 57-годишната Олга Скобелева били изпратени с влак за Цариград, а оттам – с параход за Русия, където били погребани в семейното имение.

Известното наследствено отнетия живот на смелата му и благородна майка паразито ген. Скобелев. Потънал в скръб, в памет на майка си и баща си, той поръчал икони за християнския храм в родното имение в Спаское. На тях били изобразени лицата им, нарисувани били и дрехи, с които те се обличали.

Памет. Година след убийството на Олга Скобелева, на 5 юли 1881 г., управата на Пловдив открива паметник на мястото на нейната гибел – до Цариградско шосе. За изграждането му са отделени 9000 гроша. Паметникът е от мрамор, висок е 3 метра, пиедесталът е от туф. От четирите му страни има надписи, единият от тях е специално написан епитаф от Иван Вазов: „С цел висока, красна/при нас дойде ти/, но ръка ужасна/твоите дни скрати/. Святице! Прости!“.

През 1964 г. близо до него, също от мрамор и туф, е изгра-

ден мемориал-ротонда, дело на арх. Кирил Тодоров. Върху постамент е издигната скулптурна композиция – Олга Скобелева, прегрънала две деца, седнала на коленете ѝ. Височината на фигурата е 2 м, на колоните – 9 м, диаметърът на ротондата е 7 м. Пловдивчани с обич и преклонение наричали мемориала „Скобелева майка“.

След 1989 г. детайли от паметниците са изкъртени, а пространството около тях – занемарено. Никой не се сещал да положи цветове в памет на майката на Белия генерал. През 2010 г., след допитване, жителите на „Тракия“ официално именуват един от кварталите в района „Скобелева майка“, а през 2011 г. предприемат наблюдателна кампания за възстановяването на комплекса.

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев. **Редколегия:** Юлия Младенова - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Мария Пискова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. *Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.*

За връзка с редакторите на "Трибуна Арсенал": e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg, Диана Рамналиева, e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12